

ΙΕΡΟΣ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΘΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΠΡΟΧΟΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ "ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ"

ΕΤΟΣ Γ'. || ΦΝ ΣΜΥΡΝΗ τῆ 27 'Ιουλίου 1913 || ΑΡΙΘ. 121

Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής διδάσκων ἐν τῷ Ναφ.

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ ΤΩΝ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΕΝΤΩΝ
ΥΠΟ ΤΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΩΝ ΘΕΟΦΟΡΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

« Οὕτω λαμπράτω τὸ φῶς ἡμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ἡμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάζωσι τὸν πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ». (Ματθ. 5, 16).

Τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἡτόν, εὐσεβῆς ἀναγνώσται τοῦ Ἱ. Εὐαγγελίου, εἶρε πιστοτάτην ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῶν πεσόντων νεομαρτύρων ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν γένους, τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας κατὰ τὰς ὁποίας ἡ μαιφόνος τῶν δολοφόνων χεὶρ ἠθέλησε νὰ στερήσῃ ἀπὸ τοὺς προμαχῶνας τῆς Ἐκκλησίας προμάχους γενναίους καὶ ὑπερασπιστὰς ἀτρομήτους, χωρὶς νὰ θέλῃ τοῖς ἐπλεκε στέφανον δόξης ἀμαράντινον καὶ παρουσίασε τὴν μαρτυρικὴν θυσίαν τῶν ὡς ἐν φῶς δυνάμενον νὰ ἠλεκτρίσῃ καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶς ψυχρῶν καὶ ἀδιαφόρων. Καθὼς δὲ ὅλη ἡ ὁμογένεια, οὕτω καὶ ἡμεῖς σήμερον συντετριμμένοι ἀπὸ τὸ μέγα πένθος, συνήλθομεν ὑπὸ τὸν ἱερὸν τοῦτον θόλον διὰ νὰ πληρώσωμεν ἕνα ἐλάχιστον φόρον ἐγκαρδίου εὐγνωμοσύνης πρὸς τὰς ἀποστάσας μεγάλης φυσιογνωμίας. Συγκρατήσω-

μεν λοιπὸν τὴν συγκίνησίν μας καὶ ἀντλήσωμεν μερικὰς διδασκαλίας ἀπὸ τὰ πρόσφατα αὐτὰ γεγονότα.

Ὅταν κανεὶς ἀγαπητὸ ἀναγνώσται, εὐεργετήσῃ ἕνα ἄλλον, ὁ δὲ εὐεργετηθεὶς ἀντιτάξῃ μαύρην ἀχαριστίαν, λέγομεν συνήθως ὅτι ὁ τελευταῖος οὗτος εἶνε ἀνάξιος νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου· ὅσον δὲ μεγαλειτέρα εἶνε ἡ ἀχαριστία, τόσον καὶ ἡ ἀποστροφή μας καὶ ἡ βδελυγμία πρὸς τὸν ἀχάριστον δὲν περιγράφεται. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον λέγομεν διὰ τὰ ἄτομα, τὸ αὐτὸ ἐφαρμόζεται καὶ διὰ τὰ ἔθνη.

Ὁ λαὸς δὲ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος παρέσχε τὰς μεγαλειτέρας εὐεργεσίας εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ἦτο ὁ Ἑλληνικός. Πρὸ τοῦ νὰ ἔλθῃ ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον τὸ ἔθνος αὐτὸ διὰ τῶν φιλοσόφων καὶ ποιητῶν καὶ τοῦ ἀρχαίου ἥρωος τῆς Μακεδονίας ἐξεπολιτίζε βαρβάρους λαοὺς κατόπιν δὲ υἰοθετήσαν τὴν Χριστιανικὴν πίστιν καὶ

ἐνισχυθὲν εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Χριστοῦ ἀπετέλεσε τὴν Βυζαντινὴν αὐτοκρατορίαν· τότε ἀκριβῶς ἡ φυλή μας συνδυάσασα Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ Χριστιανικὴν πίστιν καθωδήγει τὰ ἔθνη εἰς τὸν πολιτισμόν. Μία δὲ ἀπὸ τὰς φυλάς ἐκεῖνας ἡ ὁποία κατὰ τὸν 9 ον αἰῶνα διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπέφυγε τὴν ἐκμηδένισιν καὶ τὸν ἀφανισμόν ἦτο καὶ ἡ θεομίσητος τῶν Βουλγάρων φυλή. Ἐπὶ (12) ὁμοῦ αἰῶνας ἡ ἱστορία τῆς φυλῆς ταύτης ἦτο μία ἀδιάκοπος σειρά κακουρηγμάτων καὶ εἰς συστηματικὸς πόλεμος ἐξοντώσεως παντὸς Ἑλληνικοῦ.

Καὶ ὡσὰν νὰ μὴ ἦρκον τόσα καὶ τόσα θύματα ἀθῶων ὑπάρξεων τοῦ παρελθόντος, τόσοι σφαιγιασμοὶ γερόντων, τόσαι ἀτιμώσεις παρθένων, ἠθέλησαν οἱ πρωτάκουστοι οὗτοι στραγγαλιστὰ παντὸς οἰοῦν καὶ ἱεροῦ νὰ κορέσωσι τὰ αἰμοχαρῆ καὶ αἰμοβόρα ἔνστικτά των μὲ νέον ἑλληνικὸν αἷμα καὶ διὰ τοῦτο πρὸ ὀλίγου χρόνου ἐπίλεκτοι λαϊκοὶ καὶ ἀνώτεροι κληρικοὶ ἐγένοντο θύματα τῶν ἀπανθρώπων ὀρθῶν. Καὶ οἱ βάνδαλοι αὐτοὶ τοῦ 20οῦ αἰῶνος οἱ ὁποῖοι ἀπελάκτισαν πᾶσαν ἀρχὴν δικαίου καὶ ἠθικότητος, οἵτινες περιεφρόνησαν τὰς ὑποχρεώσεις των πρὸς τοὺς εὐεργέτας οἵτινες ἐκπλίδωσαν τὸ ἀγνὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἔνδυμα, οἱ ὁποῖοι σπειράντες παντοῦ τὸ τρόμον καὶ τὴν ἐρήμωσιν, ἀπετέλεσαν τὸ σῆγμα τῆς πετολιτωμένης ἀνθρωπότητος, οἱ βάνδαλοι λέγω, αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι ἠθέ-

λησαν, φεῦ! νὰ παχυνθῶσι μὲ τὰς σάρκας τῶν ἄλλων, ἔλαβον τὰ ἐπιχειρα τῆς κακίας των νομίζε κανεὶς ὅτι τὰ ἀπαλὰ βρέφη τὰ ὁποῖα ἐλογχίσθησαν, οἱ κατεσκληρότερες καὶ ἀδύνατοι γέροντες οἱ ὁποῖοι ἐγένοντο ὀλοκαυτώματα μέσα εἰς οὐρανομήκεις φλόγας, αἱ ταλαίπωροι μητέρες καὶ ἑλληνίδες παρθένοι αἱ ὁποῖαι διὰ νὰ περισώσωσι τὴν τιμὴν των καὶ τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἔθνη τῶν ἰδανικὰ ἔπεσαν ὑπὸ τὸ δολοφονικὸν ἐγχειρίδιον, ἀπετέλεσαν τρόπον τινα μίαν ἀγγελικὴν πανστρατίαν εἰς τοὺς οὐρανούς, ἡ ὁποία ἦλθε πρὸ τοῦ θρόνου τῆς θείας μεγαλωσύνης ἀναφωνοῦσα τὰ τοῦ Δαυὶδ, ἐκ μέρους τοῦ ἀδίκως σφαιγιαζομένου ἔθνους «ἕως πότε Κύριε ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος; ἕως πότε ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; ἕως πότε ὑψωθήσεται ὁ ἐχθρὸς μου ἐπ' ἐμέ; ἐπίβλεψον εἰσάκουσον, εἰσάκουσόν μου κύριε ὁ Θεός». (Ψαλμ. 13. 1-4).

Καὶ τῷ ὄντι, τὸ ἀχνίζον ἔτι αἷμα τῶν ὁμοειδῶν μας, αἱ ἀσπαίρουσαι ἀκόμη σάρκες αὐτῶν, οἱ στεναγμοὶ καὶ τὰ δάκρυα, οἱ θρήνοι καὶ οἱ κοπετοὶ τῶν ἀθῶων εἰσηκούσθησαν καὶ ὁ Θεὸς βλέπων ὅτι «οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐνέτειναν τόξον, ἠτοίμασαν βέλη εἰς φαρέτραν τοῦ κατατοξεῖσθαι ἐν σκοτομνήνῃ τοὺς εὐθεῖς τῆ καρδίας» (Ψαλ. 10. 1-2), ἐξαπέστειλε τιμωρὸν ἄγγελον, ὁ ὁποῖος ὡς ἔλαφος ἵπταμένη καὶ ἀετὸς πετῶν, διασχίζει τὴν τυραννομένην ὑπὸ τῶν Βουλγάρων γῆν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον, σκορπιζῶν

πανταχοῦ ὁπόθεν διέρχεται χαρᾶς εὐ-
αγγέλια καὶ πραγματοποιῶν τὸ Γρα-
φικὸν «εσοκόρπισεν αὐτοὺς ἀστραπᾶς
ἐπλήθυνε καὶ συνετάραξεν αὐτούς».
(ψαλμ. 17-15).

Καὶ ὦ τοῦ θανάτου! ἐκεῖνοι οἱ
ὁποῖοι πρὸ ὀλίγου εἶχον τόσην ἔπαρ-
σιν, καὶ παραβάται γενόμενοι παν-
τὸς θεοῦ καὶ ἀνθρωπίνου νόμου,
παντὶ τρόπῳ προσεπάθουν νὰ ἐκδιώ-
ξοσι τοὺς Ἑλληνας καὶ Ὀθωμανοὺς
τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τὰ ἱερὰ ἐδάφη,
σήμερον φαίνονται δευτέρου τοῦ
λαγοῦ καὶ μετὰ ὑποκρισίας Φαρι-
σαϊκῆς κρούουσι τὴν θύραν τοῦ ἐνὸς
καὶ τοῦ ἄλλου ἰσχυροῦ, διὰ νὰ ἀπο-
φύγωσι τὴν παντελῆ καταστροφὴν.
Ἄλλ' ἢ ὑπομονὴ τοῦ μεγάλου Θεοῦ
ἐξηγητήθη πλέον· τὸ ποτήριον τῶν
συμφορῶν τὸ ὁποῖον προσέφερον εἰς
τὰ χεῖλη τοῦ ἔθνους μας ἐξεχέλησε
πλέον· καθὼς τὸ αἷμα τοῦ ἀθῶου
Ἄβελ ἔβρα ζητοῦν ἐκδίκησιν κατὰ
τοῦ Καῖν, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ αἷμα
χιλιάδων νεομαρτύρων βοᾷ πρὸς τὸν
Θεόν· καὶ διὰ τοῦτο ἴσως ἴσως ἢ θεία
Πρόνοια κατὰ τὰς ἀνεξιχνιάστους αὐ-
τῆς βουλάς ἀπεφάσισε νὰ ἀπαλείψῃ
ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς τὴν φυλὴν
ταύτην, ἢ ὅποια οὐδὲν προσέφερον
εἰς τὸν πολιτισμόν, τῆς ὁποίας ἐκά-
στη ἡμέρα παρερχομένη νέα θύματα
παρουσίαζε, τῆς ὁποίας πᾶσα πρᾶξις
συνωδεύετο ἀπὸ ἐρήμων καὶ κατα-
στροφῆν καὶ ἤγειρε κατάλληλον ὄρ-
γανον διὰ νὰ πατάξῃ τὴν δηλητηρι-
ώδη καὶ πολυκέφαλον Βουλγαρικὴν
ὑδραν. Καὶ ἐνῶ εἰς τὰς συμφορὰς αἱ

ὁποῖαι ἐπλήθον πολὺν δικαίως ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς τῆς ἔπρεπε νὰ συνέλθῃ ἀπὸ
τὰ κακουργήματα καὶ νὰ ἐξαγισθῇ
ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ τῆς μετανοίας,
τοῦναντίον ἀποχωροῦσα ἤθελε νὰ
ἰκανοποιήσῃ τὰ θηριώδη ἔνστικτά της
μὲ νέον ποταμὸν αἱμάτων. Ἐπειδὴ δὲ
ἐν τῇ παραφροσύνῃ της ἐνόμιζεν ὅτι
εἰς τὰ καίρια θὰ πλῆξῃ τὸ ἔθνος μας
ἐὰν ἐκποδῶν ποιήσῃ τὰς κορυφὰς
αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ὁ στόχος τῆς θη-
ριώδους φυλῆς ἐχρησίμευεν ἢ ἀνωτέ-
ρα ἱεραρχία ἢ ὅποια ἠγωνίζετο τὸν
ἐντιμον ἀγῶνα ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων τῆς
Μακεδονικῆς γῆς. Τὸ καταχθόνιον
σχέδιόν των ἐπραγματοποιήθη, ἀλλ'
ἢ θυσία τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς
ἐλληνικῆς Ὀρθοδοξίας δίδει ζωὴν
καὶ δύναμιν, τρέφει γλυκεῖας ἐπι-
δας περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς φυλῆς
μας καὶ ἀποδεικνύει ὅτι τὸ Ἔθνος,
τὸ ὁποῖον ἔχει ἀρχηγούς οἱ ὁποῖοι
ἀντικρύζουσι τὸν θάνατον μὲ ἐν γλυκῶ
χαμόγελῳ, ἀρκεῖ ὁ ἰδικὸς των θάνα-
τος νὰ προσθέσῃ νέον ἀδάμαντα εἰς
τὸν ἐθνικὸν στέφανον, εἶνε προωρι-
σμένον νὰ ζήσῃ καὶ θὰ ζήσῃ. Ὁ εὐ-
τυχὴς ἐκεῖνος ἀξιωματικὸς τῆς στρα-
τευομένης Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος τὰς
τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας προκαλεῖ τὸ
ἐνδιαφέρον καὶ τὴν προσοχὴν ὄλων
μας, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα μὲν χρυσᾶ
γράμματα ἀναγραφέν εἰς τὰς δέλτους
τῆς ἐθνικῆς μας ἱστορίας παρέδόθη
πλέον εἰς τὴν ἀθανασίαν, εἶνε ὁ Με-
λενίκου Κωνσταντίνου. Παρὰ τὸν
φείμνηστον Κορυτσᾶς Φώτιον τὴν
ἐμπρέπουσαν αὐτῷ θέσιν κατέλαβε

καὶ ἕτερος ὁμοτίμος του. Πρὸς τὸν
ἀλησμόνητον Γρεβενῶν τὸν Αἰμυ-
λιανὸν μετέβη ὁ ἐπίσης τιμηθεὶς μὲ
τὸ παράσημον τῆς ἐθνικῆς εὐγνωμο-
σύνης Μελενίκου Κωνσταντίνου· κα-
θὼς δὲ ἐπὶ τοῦ μαθητικῆς ἐδωλίου
οἱ δύο οὗτοι εἰς τὴν ἰδίαν τάξιν εὐρι-
σκόμειοι ἐνεπνέοντο ὑπὸ τῶν αὐτῶν
ἰδανικῶν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐν τῇ
κονίστρᾳ τοῦ κοινωνικοῦ βίου ὅλας
των τὰς προσπαθείας τὰς κατηύθυ-
νον πρὸς πραγματοποίησιν τῶν ἱε-
ρῶν των πόθων, χάριν τῶν ὁποίων
προσέφερον καὶ τὸν ἑαυτῶν τῶν ὡς
ὀλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ κα-
θῆκοντος· καθὼς δὲ ἐν τῇ γῆ οὕτω
καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ αἱ ἀγγελικαὶ αὐτῶν
ψυχὰς συνηνωμέναι θὰ χαίρωσι σή-
μερον διότι τὸ ἔθνος των διαπνεό-
μενον ἀπὸ γηνησίαν θρησκευτικὴν
ζωὴν γνωρίζει νὰ τιμᾷ τοὺς θυσια-
ζομένους ἰπὲρ τῶν δικαίων του, θὰ
περιπίπτει ἀοράτως περὶ τὸ προσ-
φιλὲς ποίμνιόν των, καὶ ἀναμφιβό-
λως θὰ ἐπευλογῶσιν οὐρανόθεν τὸ
θεοδόξαστον τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔργον
κατὰ τοῦ θεομισήτου καὶ θεοκατα-
ράτου Βουλγαρισμοῦ. Μολοντί δὲ
εἶνε ἀνθρώπινον νὰ πενθῆσῶμεν σή-
μερον διότι ἐστερηθῆμεν ἐνδέρμους
ὑπερασπιστὰς τῶν δικαίων μας, ἀλλὰ
καὶ παρηγορηθῶμεν ἀφ' ἐνὸς μὲν
λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει ὅτι πάντοτε
τῆς ἀναγεννήσεως τῶν ἐθνῶν προη-
γεῖται ὁ Γολγοθᾶς τῶν συμφορῶν,
ἀφ' ἑτέρου δὲ μελετῶντες ἐπ' ὀλίγον
τὰ τοῦ Μελενίκου Κωνσταντίνου.

Τὸν Μελενίκου Κωνσταντίνου

εἶχον τὸ εὐτύχημα νὰ τὸν γνωρίσω
εἰς τὴν θεολογικὴν τῆς Χάλκης Σχο-
λὴν ὅπου ἐσπούδαζεν ἦτο εἰς τὴν
προτελευταίαν τάξιν, καὶ εἰς ἡμᾶς
τούς μικροτέρους μαθητὰς ἐχρησί-
μευεν ὡς πρότυπον καλοῦ μαθητοῦ·
ἐνθυμοῦμαι ζωηρὰν τὴν ἀνάμνησιν
τῆς χρηστότητός του· μοι εἶνε καὶ θά
μοι εἶνε ἀνεξίτηλος ἀπὸ τὴν φαντα-
σίαν μου ἢ εὐγενῆς καὶ πατριωτικῆς
του καρδία ἢ ὅποια ἐνεθουσία διὰ
πᾶν καλόν· εἰς τὰς σκέψεις του, εἰς
τοὺς λόγους του δὲν ἐκυριάρχει τί-
ποτε ἄλλο παρὰ ἢ ἀγάπη πρὸς τὸ
ἔθνος του· εἰς τὰς συναναστροφὰς
του δὲν ἤκουε κανεὶς τίποτε παρὰ
παλμοὺς ἐνθουσιασμοῦ, καὶ ἐνθου-
σιώδη ἔκφρασιν τῶν πατρογονικῶν
ἀνδραγαθημάτων· ἵνα δὲ συντόμως
εἶπω καθὼς αἱ πρῶται ἀκτίνες τοῦ
ἡλίου ἀκτινοβολοῦσαι εἰς τὰς κορυ-
φὰς τῶν ὑψηλῶν ὄρεων εἶνε τὰ προ-
μηνύματα τοῦ λαμπροῦ του δισκου,
τοιοῦτοτρόπως καὶ αἱ πρῶται ἐκείναι
μαθητικαὶ ἐκφάνσεις τοῦ ἐνθουσιῶ-
τος ἱεροσπουδαστοῦ ἦσαν οἱ προάγ-
γελοι τῆς μελλούσης ἐνδόξου σταδιο-
δρομίας του.

Διὰ τοῦτο δὲ πάντες ἐν τῇ Σχολῇ
διέβλεπον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ νεαροῦ
Λευίτου τὸν ἀτρόμητον τῆς Ἐκκλη-
σίας στρατιώτην ὁ ὁποῖος ἀνέπτυσε
τὸν νοῦν του μὲ γνώσεις καὶ τὴν
καρδίαν του ἐπλήρωσε μὲ αἴσθημα
διὰ νὰ προφυλάξῃ τοὺς Χριστιανούς
ἀπὸ αἰμοβόρους βουλγαρικοὺς λύκους
καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ Εὐ-
αγγελικὸν «ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τῆν

ψυχὴν αὐτοῦ τίθεισιν ὑπὲρ τῶν προβάτων». Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν του προσεκολλήθη ὡς ἀρχιδιάκονος παρὰ τῷ Μητροπολίτῃ Νικομηδείας ἀλλ' ὁ νοῦς τοῦ Κωνσταντίνου ἀπὸ τὴν ἀρχidiaconiάν τῆς Νικομηδείας ἐπέτα πρὸς τὴν Μακεδονίαν, ἢ δὲ καρδιά του ἐμαγνητίζετο ὑπὸ τοῦ θηριομαχοῦντος ἔθνους του ἐφ' ὅσον ἐδιδάσκετο ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι πολλοὶ ἀφῆκαν ἀνάκτορα πρίγκηπος, ἐπωμίδας συναγματάρχου, δόξαν ἡγεμόνος, καὶ ἐδέχθησαν νὰ ἐλθῶσιν ἐν μέσῳ πασχόντων ἀδελφῶν των καὶ νὰ γίνωσι πρίγκηπες ὄχι αἰθουσῶν ἀλλὰ πολέμων, ἐφ' ὅσον ἐσκέπτετο ὅτι πολλοὶ ἀφῆκαν τὴν γλιδὴν Μητροπόλεων καὶ χάριν τοῦ ποιμνίου των ἐρρηφικονδύνησαν, ἐφ' ὅσον ἀνελογίζοντο ὅτι πολλοὶ ἐγκατέλειπον τὰς χρυσοῦφάντους στολὰς καὶ τὴν ἡγεμονικὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ προτίμησαν τὴν ἀγχόνην τοῦ μαρτυρίου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ κρατηθῆ καθὼς ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος ἦρως τῆς Σαλαμῖνος ὁ Θεμιστοκλῆς ἔλεγεν ὅτι «οὐκ ἔῃ με καθεῦδειν τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον» τοιοντοτρόπως καὶ οὗτος ἤθελε νὰ ἀπομνηθῆ τὰς μεγάλας φυσιογνωμίας τῶν ἱεραρχῶν μας. Τὸν καὶ τὸ δεινοπαθὸν ἔθνος καὶ ἦτο δυνατόν νὰ κωφεύσῃ εἰς τὴν φωνὴν του; Φαντασθῆτε νὰ εὐρίσκηται τις εἰς τὴν σφριγῶσαν νεανικὴν ἡλικίαν καὶ νὰ βλέπῃ τὴν μητέρα του παρασσομένην ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν καὶ στρέφουσαν τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ

τὰς χεῖράς της ἱκέτιδας πρὸς αὐτὸν εἶνε δυνατόν νὰ μείνῃ ἀπαθῆς εἰς τὰς κραυγὰς τῆς σφαζομένης μητρὸς του; Καὶ ὁ κλεινὸς οὗτος ἱεράρχης ἀκούει τὴν φωνὴν τῆς μητρὸς του Ἐκκλησίας διακοπτομένην ὑπὸ θρήνων καὶ καλοῦσαν αὐτὸν εἰς βοήθειαν καὶ ἦτο δυνατόν νὰ κωφεύσῃ; ἀμέσως ἔσπευσε νὰ τοποθετηθῆ ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τῶν κινδυνευουσῶν ἐκ μέρους τῶν Βουλγάρων χωρῶν καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀκοίμητος φρουρὸς τῶν ἐθνικῶν δικαίων. Μολοντί ἔβλεπε περιλύτως τὴν οἰκτράν κατάστασιν τῶν Χριστιανῶν του, διότι ξένοι προπαγάνδα ὡς λύκοι ἄγριοι κατεσπάρασσον αὐτούς, μολοντί ὡς ἄλλος ἱερεμίας ἐθρήνηει διὰ τὴν τύχην τοῦ ἔθνους του, πλὴν καὶ δὲν ἀπηλίετο, ἀλλὰ προσεπάθει νὰ καταπέισῃ τοὺς ἐπαρχιώτας του διὰ τῆς κεραυνοβόλου ῥητορείας του, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τοὺς καταλάβῃ ἡ μαραινουσα ἀελπισία, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχῃσι τὸ ὄνομα τῆς θρησκείας καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως μόνον εἰς τὸ στόμα εἰς τοὺς κώδικον, καὶ τὰς κανδήλας, ἀλλὰ εἰς τὰ στήθη, καὶ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἔβλεπε τὰς προσπαθείας του στεφομένης ὑπὸ πλῆθους ἐπιτυχίας καὶ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία ἐθριάμβευε τότε ἀκριβῶς ἔρχεται τοῦ δολοφόνου ἢ χεῖρ καὶ διακόπτει τὸ ἔνδοξον στάδιόν του.

Διὰ τοῦτο τὸ Πατριαρχεῖον πενθεῖ ἡ Μακεδονία μαυροφορεῖ δλόκληρον τὸ ἔθνος ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον συγκινεῖται, οἱ δὲ ταλαίπωροι ἐπαρχιώται

τοῦ ἔσπευδον διὰ τελευταίαν φορὰν νὰ ἴδωσι τὸν πνευματικὸν πατέρα των. Μὲ πόσῃ ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν παρηκολούθουν τὸ ἔργον του, μὲ πόσῃ χαρὰν ἔβλεπον τοὺς θριάμβους του, καὶ ὄρα, φεῦ, μὲ πόσῃ συντριβὴν καρδίας ἤρχοντο νὰ ἀσπασθῶσι τὴν δεξιάν του· ἀλλὰ τί νὰ ἴδωσιν; ἡ κεφαλὴ ἐκείνη ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐνεκλείοντο αἱ εὐγενεῖς ιδέαι δὲν ὑπῆρξε εἰς τὸ σῶμα του· αἱ χεῖρες ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ἐκινουνοτο διὰ νὰ εὐεργετήσωσι τὸν πλῆσιον ἦσαν μαραμμένα, τὸ στόμα ἐκεῖνο τὸ ὀλοῖον μὲ τὰ μελίρρυτά του λόγια πῦρ ἐνθουσιασμοῦ ἦναπτεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκραστῶν του ἦτο βωβόν, τὰ στήθη ἐκεῖνα ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐνεκλείοντο τὰ εὐγενέστερα τῶν αἰσθημάτων ἦσαν τρυπημένα ἀπὸ τὰς ἐχθρικὰς λόγχας καὶ ἐν γένει ἦλθε τὸ ποιμνίον του διὰ νὰ ἴδῃ σῶμα παραμεμορφωμένον καὶ ἠκρωτηριασμένον καὶ νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν λύπην του. Τὴν ἰδίαν δὲ, φεῦ, τύχην εὖρον καὶ ἄλλοι πολλοὶ νεομαρτυρεῖς! Καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἀξιο-

μίμητοι ἦρωες τῆς πίστεώς μας ἀναπαύονται ἐν χώρᾳ ζώντων διότι ἐξεπλήρωσαν τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν κατὰ τὴν ἐπὶ γῆς σταδιοδρομίαν των ἀγάλλονται ἐν οὐρανοῖς διότι εἰς τὸ ἐθνικὸν πάνθεον κατέλαβον τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν, καὶ ἀναλάμπαντες εἰς τὸν Μακεδονικὸν οὐρανὸν ὡς ἀστέρες πολύφωτοι διεσκόρπισαν τὴν ἀκτινοβολίαν τῶν αἰσθημάτων των, εἰς πᾶσαν τὴν ὁμογένειαν, ἡμεῖς δὲ βαθύτατα συγκινημένοι σήμερον ὑπὸ τοὺς ἱεροὺς τούτους θόλους ἐρχόμεθα ὡς ταπεινοὶ λάτρεις τῆς δράσεώς των, καὶ καταστρέφοντες τὰ μορτυρικὰ μέτωπά των μὲ τὰ ἀειθαλῆ ἄνθη ἐγκαρδίου εὐγνωμοσύνης ἀναφωνοῦμεν·

«Τῶν νέων ἡρώων τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας αἰωνία ἡ μνήμη»

«Καὶ τῶν πεσόντων μαρτύρων αἰωνία ἡ μνήμη»

«Καὶ τῶν θυμάτων τῆς Βουλγαρικῆς θηριωδίας αἰωνία ἡ μνήμη».

B. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ἱεροκήρυξ

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ

ΚΑΙ «**Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ, ΠΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ**»

Πρὸς τὸν ἐν Σμύρνῃ «ὀρθολογιστὴν καὶ ἐλευθερόφροντα».

Ἡ ἐν τῷ «Ἱερῷ Πολυκάρπῳ» δημοσιευθεῖσα ἀνώνυμος ἐπιστολὴ Σμυρναίου «ὀρθολογιστοῦ καὶ ἐλευθερόφρονος» ἐμπνεομένου, ὡς αὐτὸς λέγει, «ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν

Ἀλήθειαν» ἀνέμνησέ με τοὺς ὁραίους λόγους τοῦ ἀποστόλου Παύλου ὅτι «ὁ λόγος ὁ τοῦ Σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ

ἔστι.» Οἱ ὀρθολογισταὶ καὶ ἐλευθεροφρονεῖς δὲν εἶναι τὸν «προῶν τῆς νεωτέρας «προόδου καὶ ἐπιστήμης,» ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὑπὸ διαφόρου μορφᾶς ἀντεπροσώπευσαν οἰοῦντες τὴν ἀντιπολιτευσαίαν κατὰ παντὸς οὗτι «ἰσομίζετο» ὡς καθεστὼς ἰδίᾳ ἐν τῇ θρησκείᾳ. Ἐκ τῶν τάξεων τῶν τοιούτων «ὀρθολογιστῶν» πολλάκις ἐξεφοίτησεν ἡ ἀλήθεια. Αὐτὸς ὁ Χριστιανισμὸς διὰ τὴν σύγχροσον τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ κοινωνίαν οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ «ὀρθολογισμὸς τις,» ὑποβαλὼν τὴν θρησκείαν τῶν Ὀλυμπίων Θεῶν εἰς δριμύτατον καὶ καυστικὸν ἔλεγχον, ἐγκαινισθέντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ χρησιμοποιηθέντα ἐπιτυχῶς ὑπὸ τῶν ὀξυνοουσιᾶτων καὶ μεγίστων χριστιανικῶν πνευμάτων πάντων τῶν μέχρι τοῦδε αἰῶνων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρξαν μέγιστοι σοφοί, ἐπιστήμονες καὶ φιλόσοφοι. Ἐν τούτοις, ὡς ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ, ὀλίγων τῶν «ὀρθολογιστῶν» τούτων ἐπέζησαν αἱ γνώμαι καὶ θεωρίαι κατορθώσασαι τὰ ἐπιβληθῶσι διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας ἢ τοῦ ἠθικοῦ μεγαλείου, ἐν ᾧ οἱ πλείστοι αὐτῶν ἀπεδείχθησαν ἢ μονομερῶς ἢ ἐλλιπῶς ἀντιλαμβάνομενοι τοῦ ἔλεγχου μένου ὑπ' αὐτῶν «καθεστῶτος».

Οὐδὲν ἄπορον λοιπὸν διὰ καὶ ἐν Σμύρῃ εὐρέθησαν «ὀρθολογισταὶ» καὶ δὴ μετὰ τινος αὐταρεσκείας οὕτω καλούμενοι καὶ «ἐλευθεροφρονες» αὐτοτιτολοφροῦμενοι, ὡς ἐπι-

σης οὐδὲν ἄπορον διὰ ἀπεδείχθησαν οὐδόλως ἐντιχέστεροι πολλῶν προκατόχων καὶ συγχρόνων αὐτῶν. Διότι ἔρκει ἡ ἀνὸνται; αὐτοῦ τοῦ συντόμου credo αὐτῶν ἰὰ δεῖξῃ πρῶτον μὲν αὐτῶν τὴν ἀτελεσιτάτην φιλοσοφικὴν μόρφωσιν καὶ δεύτερον τὴν ἀτελεῖ ἀντίληψιν ὑπ' αὐτῶν τοῦ χριστιανισμοῦ ὡς φιλοσοφικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ συστήματος. Ἐπειδὴ ὁμως προβαίνουν οὗτοι ὑπὸ τὴν σημαίαν δῆθεν τῆς «ἐπιστήμης» καὶ κορυφεροὶ τὸν λόγον ἐπὶ τὸ πομπωδέστερον ἐξαπολύουσι μύδρους φρασσιολογίας ἀκυρολόγους μὲν κατ' οὐσίαν, ἀλλὰ διὰ τοὺς πολλοὺς ἐδήχους καὶ πιθανολόγους, ὑποβάλλομεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἔλεγχον τῆς ὑπ' αὐτῶν «ἀγαπημένης Ἀληθείας» ἴσως καὶ αὐτοὺς ἀνακόψωμεν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τοῦ ὀρθολογισμοῦ, ἢ τοῦλάχιστον καταστήσωμεν αὐτοὺς ἀκινδύνους εἰς τοὺς ἀτλουστέρους. Πιστεύοντες δὲ εἰς τὸ ἐλλικρινὲς τῆς διαβεβαιώσεως τοῦ ἀνωνόμου «ὀρθολογιστοῦ» διὰ σέβεται τὴν βαθεῖαν πεποιθῆσθαι οὐ μόνον διὰ αὐτὴ «ἐξυψηρετῆται ὑπὸ τῆς μεγαλοφυίας, ἀλλὰ καὶ διὰ ἀπλούστατα σιγηρῆται ἐπὶ τῆς κατὰ παράδοσιν ἀποδοχῆς, ὡς τοῦτο συμβαίνει παρὰ τῷ λαῷ, δηλοῦμεν διὰ τὰς ἐνταῦθα παρατηρήσεις ἡμῶν ποιοῦμεν sine ira καὶ ὄνῃ χάριν αὐτῆς τῆς ἀληθείας, τοῦτο μόνον ἀρκεῖται νὰ εἴπωμεν αὐτῷ διὰ δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὸν ἀνωτέρω διακηρυττόμενον

«σεβασμὸν» αὐτοῦ ἢ ἀπόδοσις «προσποίσεως» εἰς τὸν ἀδίκως ἐπικρινόμενον διαπρεπῆ ἱεράρχην, ἔτι δὲ ἐπιπολαύητος, ἅτε μὴ ἐμβαθύνοντος ἀμέσως εἰς τὴν ἀντίληψιν διὰ πᾶσα θρησκεία περικλειομένη εἰς δόγματα ἄκαμπτα... μοιραίως

«ἐλευθεροφροσύνη» δὲν ἀπαλλάττει τοὺς κ.κ. «ὀρθολογιστὰς» τῶν στοιχειωδεστάτων ὑποχρεώσεων κοινωνικῆς ἂν μὴ τινος ἄλλης εὐπρεπειας. Καὶ πρῶτον μὲν ἀδικεῖ ὁ κ. «ὀρθολογιστῆς» τὴν ἐπιστήμην ἂν νομίζη διὰ «αὐτὴ θέλει ν' ἀντικαταστήσῃ

Ἡ ἅγια οἰκογένεια φεύγουσα εἰς Αἴγυπτον ἀναπαύεται καθ' ὁδόν.

σημειῶ ἐποχὴν στασιμότητος, οὐδ' αἰ ἄλλαι τοῦλάχιστον ἀπρεπεῖς φράσεις πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὸν Θεὸν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Νομίζομεν μὲθ' ὁλοῦ τοῦ κόσμου διὰ ἡ λεγομένη

εἰς τὴν θέσιν τοῦ Σταυροῦ τὴν λογικὴν, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἐπιστήμην.» Τοῦτο θὰ ἐσήμαινε οὐτε πολὺ οὐτε ὀλίγον ἢ διὰ Σταυρὸς οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ σύμβολον τοῦ πα-

ραλογισμοῦ, τῆς ἀδικίας καὶ τοῦ ψεύδους. Διότι, ἀληθῶς εἰπεῖν, αἱ λέξεις, δι' ὧν ἐρμηνεύει τὸν Σταυρὸν καὶ τὰς ὁποίας ἀντιπαραθέτει εἰς τὴν δικαιοσύνην, τὴν λογικὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην, δηλ. ἡ συγχώρησις, ἡ πίστις καὶ τὸ μυστήριον εἶνε μόνον προσήματα διπλωματικά εἰς τὰς συζητήσεις τῶν μὴ ἐξ ἐπαγγέλματος ὀρθολογιστῶν.

Ἄλλ' ἄρα γε ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη, ἔστω αὕτη «ἡ νεωτέρα,» τοιοῦτόν τινα ἐπιδιώκει σκοπόν; Ἄν καλῶς ἐννοοῦμεν τὸν κ. «ὀρθολογιστήν», τὴν ἐπιστήμην θέλει ὡς γινώμονα καὶ λυδίαν λίθον τοῦ περιεχομένου τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, δηλ. τῶν κοσμολογικῶν, ἀνθρωπολογικῶν καὶ ἠθικῶν ζητημάτων καὶ θεωριῶν, περὶ τὰ ὁποία στρέφεται ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη θρησκεία. Ἄλλὰ μόνον οἱ ἐθελοκακοῦντες πιστεύουσι σήμερον εἰ περὶ τῶν ζητημάτων τούτων ἀγωνίζεται ἡ ἐπιστήμη πρὸς τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, τὴν θρησκείαν τὴν ἀληθῆ, τὴν μὴ διαστραφεῖσαν ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ματαιοφροσύνης, τὴν μὴ καταδιώκουσαν τὸν Γαλιλαῖον ἢ ἀποκηρύττουσαν τὰς ἐπιστημονικὰς προόδους τοῦ ἰσ' αἰῶνος, τὴν θρησκείαν ἐκείνην, ἣτις ὡς ἔμβλημα ἑαυτῆς ἀνέγραψε τὸ «πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας» τῆς ζητήσεως καὶ τῆς λογικῆς. Ἡ θρησκεία, ἣτις ἀπὸ τῶν πρώτων αὐτῆς βημάτων ἀνεκέρυξε χριστιανούς «πάντας τοὺς μετὰ λό-

γου βιώσαντας» πρὸ Χριστοῦ, Ἡράκλειον καὶ Σωκράτην καὶ Πλάτωνα, ἣς οἱ ἐξοχώτατοι ἀντιπρόσωποι ἦσαν ἅμα καὶ περιφανέστατοι τῶν χρόνων αὐτῶν ἐπιστήμονες (λαοοί, νομικοί, ἱστορικοί, φιλόσοφοι), πρὸ τῆς ὁποίας σήμερον μετὰ σεβασμοῦ ἀποκαλύπτονται αἱ κορυφαὶ τῆς ἐπιστήμης, ἡ θρησκεία αὕτη οὔτε εἰς πόλεμον εὐρίσκειται πρὸς τὴν ἐπιστήμην οὔτε ὑπὸ ταύτης σωφρονοῦσης δύναται τὰ πολεμηθῆ, διότι ἀμρότεροι στοχάζονται ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ, τῆς ἀληθείας. Ὁ Χριστὸς ἦλθεν «ἵνα μαρτυρήσῃ τῇ ἀληθείᾳ» ἣτις «ἐλευθεροῦ» τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ ψεύδους.

Ὁὐχί! Ἡ ἐπιστήμη ἐπιζητοῦσα τὴν ἀλήθειαν ὑπηρετεῖ τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν ἤρουντο ἤδη κατ' αὐτὸν τὸν μεσαιῶνα, ἀποκαλοῦντες τὴν scientiam ancillam Theologiae. Εἰς τὰς τάξεις τῶν ἀγωνιζομένων σήμερον ἐν τῷ πεδίῳ τῶν θεικῶν εἰ ἐπιστημῶν, τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας, τῆς φυσιολογίας, τῆς ἀστρονομίας οὐχὶ σπανίως θὰ ἴδῃτε τὸ χάσμα τοῦ ἰησοῦτου ἢ τοῦ δομινικανοῦ ἀμυλλώμενον πρὸς τὸν Dubois Ragmond ἢ τὸν Virchow. Οὐχὶ πρὸ πολλοῦ ἀνωμολογεῖτο ἐπισήμως εἰ τὰ μεθοδικώτατα διδασκτικά βιβλία τῶν ἐπιστημῶν τούτων ἐγράφησαν ὑπὸ κληρικῶν ἐν Γαλλίᾳ.

Παρ' ἡμῖν ἐν τῷ ἐλληνικῷ κόσμῳ δυστυχῶς ἔκτροπά τινα παραδείγματα ἀνθρώπων, εἴτε ὡς ἐκ τῆς

ἀτελοῦς ἀνατροφῆς ἐν τῇ κατωτέρᾳ καὶ μέσῃ παιδείᾳ, εἴτε ὡς ἐκ τῆς ἐν μέσῳ ἀδιαφόρου περὶ τὰ τοιαῦτα ἐπιστημονικῆς κοινονίας ἀναστροφῆς, ἀποξενωθέντων πόσης σχεδὸν θρησκευτικῆς ἀρχῆς, ἐγέννησαν παρὰ τῷ λαῷ ἡμῶν τὴν ἀτίληφον τοῦ ἀσυμβιβάστου τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως πρὸς τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα. Ἡ ἐξ ὑπαιτιότητος αὐτῶν τούτων τῶν ἐπιστημῶν ἄδικος καὶ παράλογος αὕτη ἀντίληψις πόσον βλαπτικὴ εἶνε διὰ τὴν ἀδιάφορον εἰς κοινωσίαν ἡμῶν παντὶ που δῆλον.

Εἰδικεύων τὸ ὀρθολογιστικὸν σύμβολον αὐτοῦ ὁ Συμφωνεῖς «ἐλευθερόφρων» διακηρύττει οὕτως «τὴν δικαιοσύνην ἀντὶ τῆς συγχωρήσεως.» Τοιαύτη διάταξις τῆς μελλούσης λατρείας πάντων τῶν ὀρθολογιστῶν ἀποδεικνύει τὸ πτωχὸν τῆς θρησκείας αὐτῶν, καὶ ἄγνοιαν τοῦ πλάτους καὶ βάθους τῶν εἰρημένων ἐννοιῶν. Δικαιοσύνη ἀπόλυτος δύναται τὰ νοηθῆ μόνον ἐν τῇ ἀψύχῳ καὶ ἀλόγῳ φύσει ὑπὸ τῆν μορφὴν τῶν νόμων τῆς φύσεως. Ἐκεῖ πᾶσα παράβασις φέρει ἀνεπανόρθωτον καταστροφὴν. Ἐν ᾧ ἐν τῷ ἠθικῷ κόσμῳ τῶν ἐλλόγων ὄντων ἡ ἀπόλυτος δικαιοσύνη κωλύεται ὑπὸ τοσοῦτων περιορισμῶν, ὥστε ἀποβαίνει λιαν σχετικὴ, ὡς τοῦτο καταφαίνεται οὐ μόνον ἐκ τῆς ποικιλίας ἐν τῇ ἀπονομῇ τοῦ δικαίου κατὰ διαφόρους χρόνους καὶ παρὰ διαφόρους λαοὺς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς

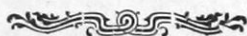
ποικιλίης ἐκάστοτε ἐρμηνείας ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ νόμου ἐπὶ διαφόρων περιστάσεων. Ἡ ἀπόλυτος ἢ μᾶλλον ἡ ἄκρατος δικαιοσύνη ἐφαρμοζομένη εἰς τὰς ποικιλομόρφους σχέσεις τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ δεσπόζει τὸ ἐλεύθερον τοῦ ἀνθρώπου, ἔχον τοσαύτας ὑποκειμενικὰς ἐρμηνείας ὅσοι καὶ ἄνθρωποι ὑπάρχονσι, θὰ μετέβαλλε τὴν ἀνθρωπίνην κοινωσίαν εἰς δικαστὰς καὶ τιμωρομένους μετὰ τόσων διαβαθμίσεων καὶ παραλλαγῶν ἐν τῇ ἀπονομῇ τοῦ δικαίου, ὅσας δημιουργεῖ ὁ διάφορος βαθμὸς τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς μορφώσεως, τῆς εὐσυνειδησίας, τῆς κληρονομικότητος, τῆς πνευματικῆς ἀριότητος τοῦ δικαστοῦ καὶ αἱ ποικίλαι ἐκάστοτε ψυχικαὶ αὐτοῦ διαθέσεις, ἐξαρτώμεναι συνηθέστατα ἐκ τῆς εὐνοίας τῆς τύχης ἐν τῷ χαρτοπαιγνίῳ ἢ ἐν τῷ ἔρωτι ἢ ἐκ τῆς περὶ τὴν πέψιν ἰκανότητος τοῦ στομάχου αὐτοῦ.

Ἴνα τις ἐννοήσῃ τὸ ἠθικὸν ἀξιωμα καὶ τὴν παιδαγωγουσαν δύναμιν τῆς δικαιοσύνης ἐπὶ τοῦ ἐλευθέρου ἀνθρώπου ἀρκεῖ ν' ἀναμνησθῇ εἰς τὴν οὐσίαν αὐτῆς ἡ δικαιοσύνη εἶνε τι πηγάζον οὐχὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ὑπάρχον ἀνεξαρτήτως καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ, ὡς νόμος κανονιστικὸς τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ διὰ τοῦτο ἐπιβαλλόμενος ἐξωθεν διὰ τῆς βίας τῆς ὀμίχλης ἔσωθεν δὲ διὰ τῆς φωνῆς τῆς συνειδή-

σεως, εκπροσωπούσης τὸν κοινὸν φυσικὸν νόμον τοῦ δικαίου, ἵνα τιμωρῇ ὁσάκις ὁ ἔξωτερικὸς νόμος ἀποβαίῃ διὰ πολλοὺς λόγους ἀνίσχυρος. Παντὶ που δῆλον ἐκ τοῦ ἀνωτέρω χαρακτηρισμοῦ ὅτι ἡ ἄκρατος δικαιοσύνη κολούει, στενοχωρεῖ, περιορίζει τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ, προσεγγίζει τὸν ἄνθρωπον

μᾶλλον πρὸς τὰ ζῶα καὶ τὴν εἰς τὸν νόμον τῆς ἀνάγκης ἐπήκουσαν φύσιν. Τοῦναντίον ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς συγχωρήσεως προβάλλει φωτεινὴ καὶ ἐν ὅλῳ τῷ κάλλει αὐτῆς ἡ ἀνθρωπίνη πρωτοβουλία, τὸ ἐλεύθερον, αἰρόμενον ὑπεράνω τοῦ νόμου τῆς ἀνάγκης διὰ τῆς αὐτοθυσίας.

(Ἐκολουθεῖ)

Ο ΑΛΚΟΟΛΙΣΜΟΣ *

Οἱ σύλλογοι καὶ τὰ σωματεῖα φροντίζουν διὰ διάφορα ἐποικισμῶν καὶ ἴσως καὶ βλαβερὰ πολλάκις, διὰ τὸ πολιτικώτατον ὅμως ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὴν ὑγίειαν, καμμίαν ἀκόμη ἀκέραιαν δὲν ἐγένετο. Καὶ ἀποῦ λοιπὸν οἱ ἄλλοι σύλλογοι δὲν τὸ ἐσκέφθησαν, δὲν θὰ ἦτο νομίζω ὅλος ἄσκοπον νὰ συστήσω εἰς τὸ πεφωτισμένον προεδρεῖον τοῦ εὐεργετικωτάτου τούτου σωματείου, τοῦ Δαικῶ Κέντρου, νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ νὰ υἰοθετήσῃ τὴν ριπτομένην ταύτην ἰδέαν περὶ τῆς καταπολεμήσεως τοῦ ἀλκοολισμοῦ. Σὰς βεβαίω δὲ οὐκ ἔστιν ἄλλο ἄγαθόν οἱ κόποι ἐκείνων, οἱ ὅποιοι θὰ ἐνεργήσωσι διὰ τὴν σύστασιν ἐνὸς ἀλκοολικοῦ σωματείου,

διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι τοῦτο θὰ σώσῃ πολλὰς χιλιάδας ἀνθρώπων ἀπὸ τὰ τόσα δυστυχήματα, τὰ ὁποῖα ἀπηρσιμώσαμεν ἀνωτέρω, θὰ εἶναι εἰς θέσιν καὶ ὑλικῶς νὰ βοηθήσῃ τὰ φιλανθρωπικὰ καὶ εκπαιδευτικὰ καταστήματά μας μὲ τὸ ὑφθονον χρήμα, τὸ ὁποῖον θὰ εἰσρεύσῃ εἰς τὸ ταμεῖον του ἀπὸ τὰ ἀνιστορικά μέλη του.

Ἐπιπλέον, οὐ καὶ ἡ ἐλάχιστη ὄρεξις ἐντὸς τῆς Σμύρνης 5000 ἀνθρώπων τὸ ἐσπέρας μετὰ τὰς ἐργασίας των θὰ περάσῃ ἄλλος ἀπὸ τὸ καφενεῖον, ἄλλος ἀπὸ τὸ καπηλεῖον, ἄλλος ἀπὸ τὴν ταβέρναν, καὶ ἄλλος τέλος καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ μακαλικὸν τῆς γειτονίας του διὰ νὰ πάσῃ 2-3

δρακετικά δηλ. ἕκαστος ἐξ αὐτῶν κατὰ προσέγγισιν θὰ δαπανήσῃ ἀπὸ ἐν γρούσιον, ἦτοι 5000 γρ. ἐξοδεύονται καθ' ἐσπέραν διὰ τὸ δηλητήριον, τὸ ὁποῖον εἰσάγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἰς τοὺς στομάχους των, δίδουν τὸν ἰδρωτὰ των, αὐτὴν τὴν ζωὴν των, διὰ νὰ ἀγοράσῃ τὸ δηλητήριον, τὸν μαρσασμὸν καὶ τὸν θάνατον. Ἄν λοιπὸν οἱ 5000 οὗτοι ἄνθρωποι μὲ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἱεροκηρύκων, μὲ τὰς ἰδιαίτερας δι-αλέξεις καὶ μὲ διάφορα ἄλλα μέσα κατορθωθῇ νὰ γίνον μέλη τοῦ σωματείου, τὸ ὁποῖον συσταῖ νὰ ἰδρωθῇ, καὶ ἐὰν ἕκαστος ἐξ αὐτῶν ῥίπτῃ καθ' ἐσπέραν, διὰ μεταβαίῃ εἰς τὴν οἰκίαν του ἐν καὶ μόνον μεταλλικὸν εἰς κιβώτια, τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι τοποθετημένα εἰς ὠρισμένα μέρη θὰ ἔχωμεν 5000 μεταλλικά, ἦτοι 12 περίπου λίρας τὴν ἡμέραν, 360 τὸν μῆνα καὶ 4320 τὸ ἔτος.

Φαντασθῆτε τώρα τί θὰ ἠδυνάμεθα νὰ κατορθώσωμεν μὲ τόσα χρήματα.

Εἶπον ἀνωτέρω, μὲ διάφορα ἄλλα μέσα τοιαῦτα εἶναι ἡ ἀγορὰ μεγάλων ἐκδόσεων καὶ πινάκων, οἱ ὁποῖοι νὰ παριστώσιν τοὺς μεθύσους καὶ ἀλκοολικοὺς εἰς τὴν κτηνώδη αὐτῶν κατάστασιν νὰ κρεμῶνται δὲ εἰς τὰ σχολεῖα καὶ εἰς τὰς αἰθούσας τῶν τοιούτων σωματείων διὰ νὰ προκαλοῦν τὴν ἀηδίαν, τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀποτροπὴν καὶ τῶν παιδίων καὶ τῶν ἐνηλίκων. Ὑπάρχουσι δὲ ἐν Ἐυδρώπῃ πλεῖστοι τοιοῦτοι πίνα-

κες καὶ εὐθηνοὶ καὶ εὐχῆ; ἔργον θὰ ἦτο ἐκάστη σχολὴ νὰ προμηθευθῇ τοιοῦτους.

Ἴσως εἰς πολλοὺς γεννᾶται ἡ ἐρώτησις: Ἀποῦ τόσα κακὰ καὶ δυστυχήματα προξενεῖ τὸ ἀλκοὸλ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, γιατί τὸ πίνουσιν; Ἀπαντῶ. Ἡ κυριώτερα αἰτία διὰ τὴν ὁποῖαν πίνουσιν εἶναι ἡ ἄγνοια.

Πολλοὶ νομίζουσιν, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἶπον, ὅτι τοῦτο εἶναι εὐεργετικὸν ποτόν, ἐνδυναμωτικόν, ὅτι ζεσταίνει ἐν καιρῷ ψύχους, ὅτι βοηθεῖ τὴν πέψιν, ὅτι δίδει ὄρεξιν. Ὅλα αὐτὰ τὰ νομίσματά των εἶναι κίβδηλα, ὅλα αὐτὰ αἱ ἰδέαι των εἶναι ἀπατηλαὶ καὶ ψευδεῖς.

Ἄλλαι αἰτίαι εἶναι τὸ παράδειγμα καὶ ἡ συνήθεια.

Πανταχῶ περὶ ἡμῶν βλέπομεν οὐκ εἶναι πίνουσιν. Πανταχῶ ὑπάρχουσιν καπηλεῖα, καφενεῖα, ταβέρναι ὅπου συγχάζουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ δηλητηριάζονται. Ὅλα τὰ ζητήματα, πολιτικά, κοινωνικά, οἰκογενειακά καὶ λοιπὰ λύονται εἰς τὰ καφενεῖα ὑπὸ τὴν ἐπήρξειαν τοῦ ποτηρίου. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις εἴτε εὐτυχεῖς εἴτε δυστυχεῖς πίνουσιν. Γεννᾶται τις; πίνουσιν βαπτίζεται; πίνουσιν. Ἀρραβωνίζεται; πίνουσιν. νυμφεύεται; πίνουσιν. Ἀποθνήσκει; πάλιν πίνουσιν. Ἄλλοι μὲν πίνουσιν διὰ νὰ λησμονήσῃ τὰ βάσανά των, ἄλλοι δὲ διὰ νὰ διασκεδάσῃ τὴν λύπην των καὶ στενοχωρίαν. Ὁ ἀμαθὴς πίνει, διότι δὲν γνωρίζει ὅτι τὸ ἀλκοὸλ εἶναι δηλητήριον. Οἱ νέοι πίν-

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ ἐπ' ἀριθ. 119 φύλλον.

νον διὰ τὰ κάμουν, δε, κάμουν και οἱ μεγαλύτεροί των, διότι τότε νομίζουν, ὅτι και αὐτοὶ γίνονται μεγάλοι, μιμουῦνται ὁ εἰς τὸν ἄλλον και δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν ν' ἀντισταθοῦν εἰς τὰς κακὰς συμβουλάς ἢ εἰς τὰς εἰρωνείας τῶν φίλων των.

Ἄλλη αἰτία εἶναι ἡ ἀδυναμία τοῦ πότου νὰ μὴ δύναται νὰ ἀφήσῃ τὸ ποτόν. Ὁ τοιοῦτος, ὁ ὁποῖος ἀφίνει τὸν ἑαυτὸν του νὰ παρασύρηται ἀπὸ τὰ αἰσχρά του πάθῃ, δὲν εἶναι ἄξιος νὰ ὀνομάζηται ἄνθρωπος, ὁ τοιοῦτος ἔχει λογικὸν και φρόνησιν ὀλιγώτερα καὶ τοῦ πιθήκου.

Φίλος μου τις εἶχεν ἓνα πῖθηκον. Μίαν φορὰν, λέγει, τὸν ἐπτότισε ὀλιγον ἡδύποτον (liqueur) και τὸν ἐμέθυσεν. Ἠθέλησε και δευτέραν φορὰν νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ πείραμα και τῷ ἔδωκε μικρὸν ποτήριον liqueur, ἀλλ' ὁ πῖθηκος μὲ ὀργὴν και μὲ φωνὰς ἀγρίας τὸ ἀπέκρουσεν. Βλέπομεν λοιπόν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἐπιτρέπει εἰς ἑαυτὸν νὰ μιμῆται τὸν ἓνα και τὸν ἄλλον ρακοπότην εἶναι ἀληθῶς πιθηκότερος και τοῦ πιθήκου.

Ἐπειδὴ πολὺ ἐπεξετάθην ἄς ἐπαναλάβω ὅσα εἶπον μὲ ὀλίγας λέξεις.

1) Ἀλκοολισμὸς εἶναι μία χρονία ἀσθένεια, ἡ ὁποία ἀδυνατίζει τὰ ὄργανά μας και τὸ λογικὸν μας και βραχύνει τὴν ζωὴν μας.

2) Τὸ ἀλκοὸλ καιεὶ τὸν στόμαχον.

3) Τὸ ἀλκοὸλ δὲν ἀνοίγει ὄρεξιν και δὲν διευκολύνει τὴν πέψιν,

ἀλλὰ τοῦναντίον ὀλιγοστεύει τὴν ὄρεξιν και ἐπιβραδύνει τὴν χώνευσιν.

4) Τὸ ἥπαρ φουσκώνει και πάσχει ἀπὸ τὸ ἀλκοὸλ. Οἱ νεφροὶ φλογίζονται.

5) Ὁ πότις πάσχει ἀπὸ καταρροὴν, ἀπὸ βρογχίτην και πολλὰκις ἀπὸ φθίον.

6) Ἡ καρδιά του πάσχει ἀπὸ ὑπερτροφίαν, σκεπάζεται ἀπὸ λίπος και δὲν δύναται νὰ ἐργασθῇ.

7) Τὸ λογικὸν και ἡ θέλησις τοῦ ἀλκοολικοῦ βαθμηδὸν χάνονται. Πρὸς βάλλεται ὀδτις ἀπὸ τρέλλαν, ἀπὸ ἐπιληψίαν και ἀπὸ τὸ τρομῶδες παραλήρημα.

8) Προσβάλλεται ὁ ἀλκοολικός ἀπὸ ἀποπληξίαν και μηνιγγίτιδα.

9) Τὸ ἀλκοὸλ δὲν δίδει δύναμιν ὡς νομίζουν τινές, ἀλλὰ τοῦναντίον ἀφαιρεῖ τοιαυτήν.

10) Τὸ ἀλκοὸλ δὲν θερμοαίνει, τοῦναντίον φέρει ψῦχος εἰς τὸν πότην.

11) Τὸ ἀλκοὸλ δὲν εἶνε τροφή, δὲν ἀναπληροῖ τὰς δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου.

12) Τὸ ἀλκοὸλ βραχύνει τὴν ζωὴν μας. Προσέτι δὲ:

13) Ὁ πότις φέρει τὴν δυστυχίαν εἰς τὴν σύζυγον και εἰς τὰ τέκνα του.

Γίνεται ὀξύθυμος και πολλὰκις παραφέρεται ἐπὶ τοσοῦτον ὑπὸ τῆς ὀργῆς του ὥστε, δυνατόν και νὰ ἐγκληματίσῃ.

14) Ὁ ἀλκοολικός κληροδοτεῖ φοβεράς ἀσθενείας εἰς τὰ τέκνα του.

15) Ὁ ἀλκοολικός ἐξοδεύει τὸ χρημὰ του εἰς τὰ καπηλεῖα, ἐνῶ ὁ φρο-

νιμος καὶ ἐγκρατῆς ἀπὸ ἐν μόνον γρόσιον τὴν ἡμέραν νὰ καταθέτῃ εἰς τὰς λαϊκὰς ἀποταμιευτικὰς τραπέζας εἰς ἓν ἔτος θὰ ἐξοικονομῇ 365 γρόσια και εἰς 30 ἔτη 10950 γρόσια τὰ ὁποῖα ἀγαποκίζόμενα πρὸς 310 μόνον γίνονται 17500 γρόσια ἤτοι 175 λίραι τὸ ὁποῖον εἶνε ἀσχετὰ στρογγύλον ποσὸν δι' ἓνα ἐργάτην και ἐν στήριγμα σπουδαιότατον διὰ τὰ γηρατεῖά του.

Ἀφοῦ λοιπόν γνωρίζομεν τώρα ἀσχετὰ καλὰ τὰ ἀνίατα κακὰ τὰ ὁποῖα μᾶς φέρει τὸ ἀλκοὸλ, τί πρέπει νὰ πράξωμεν; Πρέπει νὰ ἔλθωμεν εἰς ἑαυτούς, νὰ σκεφθῶμεν καλῶς και νὰ φροντίσωμεν νὰ προσβάλωμεν και νὰ νικήσωμεν τὸν ὑποουλὸν και ἐπικινδυνώτατον τοῦτον ἐχθρόν.

Ὁ ἀλκοολισμὸς μεταξὺ ἄλλων προσέβαλε και τὴν φυλὴν μας. Ἀδυνατίζει βαθμηδὸν τὰς φρεσικὰς και διανοητικὰς δυνάμεις τοῦ γένους μας

Ὁ Ἑλληνισμὸς πάντοτε μὲν πρὸ πάντων ὁμως τώρα κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἔχει ἀνάγκην κρᾶσεων σιδηρῶν και σωματίων χαλυβδίνων διὰ νὰ κατορθώσῃ ν' ἀνταχθῇ νικηφόρος ἐναντίον τόσον φοβεροῦ ἐχθροῦ, οἱ ὁποῖοι πανναχόθεν τὸν περιστοιχίζουσι και τὸν περισφιγγουσιν εἰς τρόπον ὥστε νὰ τὸν ἀποπνίξουσιν. Ἐάν θέλωμεν ΚΑΙ ΘΕΛΟΜΕΝ ΒΕΒΑΙΩΣ νὰ διατηρηθῇ ἡ φυλὴ μας μεταξὺ τῶν ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης και τῆς Ἀσίας, ἄς προσταθῶσωμεν νὰ καταπολεμήσωμεν τὰ ἀλκοολικὰ ποτὰ, τὰ προξενούντα τὸ σπὶ δυστυχῆματα εἰς τὸν ἑαυτὸν μας

εἰς τὰς οἰκογενείας μας, εἰς τὰς φυλὰς μας και εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Καθῆκον παντός Ἑλλῆνος εἶναι νὰ καταπολεμήσῃ τὸν κίνδυνον εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν του. Πολλοὶ λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἀνέλαβον ἡδὴ τὸν ἀγῶνα κατὰ τοῦ ἀλκοολισμοῦ. Ἀς τοὺς μιμηθῶμεν και ἡμεῖς, ἀφοῦ εἰς τόσα ἄλλα και μάλιστα πολλὰκις ὄχι και ὀφέλιμα, τοὺς μιμούμεθα. Προπάντων δὲ ἄς μιμηθῶμεν τοὺς Νορβηγούς, οἱ ὁποῖοι κατώρθωσαν νὰ ἐπιτύχουν εὐχίριστα ἀποτελέσματα.

Πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ἕκαστος Νορβηγὸς κατὰ μέσον ὄρον ἐξώδευε 10 ὀκάδας ἀλκοὸλ και σήμερον ἐξοδεύει μόνον 3 ὀκάδας κατ' ἔτος. Ἐκαστον καπηλεῖον εἰς τὴν Νορβηγίαν ἀναλογεῖ εἰς 22000 κατοίκους, ἐνῶ εἰς τὴν Γαλλίαν 1 καπηλεῖον εἰς 65 μόνον κατοίκους. Φαντασθῆτε τὴν διαφορὰν!

Καθῆκον τῶν Ἑλλήνων εἶνε νὰ γεννώσι πολλὰ και καλὰ και ὑγιῆ τέκνα, ἐὰν δὲν θέλωμεν νὰ παραγκωνισθῶμεν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον τῆς ζωῆς ὑπὸ τῶν γειτόνων και περιούκων ἡμῶν.

Τί ὀφελεῖ νὰ ἔχωμεν πολλὰ και ἀνοφελῆ παιδία, ἐκφυλα και μὲ τοιοῦτον ἀσθενῆ ὀργανισμὸν ὥστε εἰς τὴν ἐλαχίστην αἰτίαν νὰ προσβάλλονται ὑπὸ τῆς τυχεύσης ἀσθενείας και νὰ ὑποκύπτουσιν εἰς αὐτήν; Ἡ και ἂν ζήσωσιν εἰς τίποτε ἄλλο νὰ μὴ χρησιμεύσωσι παρὰ νὰ μεταδώσωσι και αὐτὰ εἰς τοὺς ἀπογόνους των τὰς τρομεράς και ἀνιάτους ἀσθενείας των ὥστε νὰ καταστήσωσι μετὰ τινα ἔτη

δλόκληρον τὴν φυλὴν μας ἔκφυλον καὶ κοινῶς ὅπως λέγομεν ΣΑΡΑΒΑΛΟΝ; Διότι ὁ δρόμος τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦμεν, ἐὰν μετὰ προσοχῆς παραιτηθῶμεν καὶ ἐδῶ εἰς τὴν Σμύρνην καὶ εἰς τὰ περιχώρα ὡς λ. χ. εἰς τὸν Κασαμπᾶ, Ὀδεμήσιον, Θεῖρα καὶ πέραν τῆς θαλάσσης πρὸς τὴν Ρούμελην ἐκεῖ μᾶς ὀδηγεῖ.

Ἄν θέλομεν τοιαύτην νεολαίαν, ἀλλὰ νεολαίαν εἰς τὴν ὁποίαν μὲ θάρρος καὶ μὲ ἐλπίδα νὰ δυνάμεθα νὰ ἐμπιστευθῶμεν τὴν τύχην καὶ τὸ μέλλον τῆς φυλῆς μας, θὰ ἀποκτήσωμεν δὲ τοιαύτην νεολαίαν μὲ εὐμορφα καὶ ἀθλητικὰ σώματα, μὲ ὑγιεῖαν ζηλευτὴν καὶ μὲ τοῦν ὑγιᾶ, ἐὰν κατορθώσωμεν νὰ ἀπομακρύνωμεν τὸ ἀλκοόλ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν οἰκογένειαν ἐὰν κατορθώσωμεν νὰ ἐμπνεύσωμεν εἰς ἕκαστον Ἕλληνα τὴν ἀποστοροφὴν καὶ τὸ μῖσος πρὸς τὸ ἀλκοόλ.

Ἄς λάβωμεν ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν τὸ ζήτημα τοῦτο, διότι ἀπὸ τούτου ἐξαορῆται ἡ ὑπαρξίς καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἄς οὐσπειρωθῶμεν ὅλοι περὶ τὸ ὄσημιον τοῦτου, ἄς φροντίσωμεν νὰ ἐμπνεύσωμεν εἰς ἕκαστον Ἕλληνα τὸν ἐθνικὸν ἐγωϊσμόν καὶ τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν καὶ πάντως εὐάρεστα θὰ ἔχωμεν ἀποτελέσματα.

Ἄς ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸν μέγαν τοῦτον ἀγῶνα τὰ σοφὰ λόγια ἐνὸς μεγάλου παιδαγωγοῦ.

Ἐὰν σπείρης μίαν ἐπιθυμίαν, — θὰ θερίσης μίαν προᾶξιν, ἐὰν σπείρης προᾶξιν, — θὰ θερίσης μίαν συνήθειαν, ἐὰν σπείρης μίαν συνήθειαν, — θὰ θερίσης ἕνα χαρακτῆρα — ἐὰν σπείρης ἕνα χαρακτῆρα θὰ θερίσης μίαν ζωὴν.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΙΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

Ἡ Α. Σιβασιμῆς ὁ Μητροπολίτης ἡμῶν κ. κ. Χρυσόστομος τὴν αὐρὸν Κυριακὴν 28 Ἰουλίου κηρύξει τὸν θεῖον λόγον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίου Δημητρίου.

Ὁ ἑλλόγ. κ. Π. Κωστατινῆς π. μ. ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Κωνσταντίνου.

Οἱ δὲ ἱεροκῆρυκες τῆς Θρησκευτικῆς Ἀδελφότητος: "Εἰσεβείας, θὰ κηρύξωσιν ὡς ἑξῆς:

Ὁ ἱερολόγ. κ. Γρ. Ὁρσοειδῆς π. μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἀλατοῦταιν.

Ὁ ἑλλόγ. κ. Π. Παπαδήμου π. μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Αἰδινίου.

Ὁ ἑλλόγ. κ. Π. Κασινοβάκης π. μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Ἁγίας Φωτεινῆς, μ. μ. δὲ ἐν τῇ Σχολῇ Ἁγίου Λημητρίου.

Ὁ ἑλλόγ. κ. Β. Εὐθυμου π. μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Κισκαγατίου.

ΣΗΜ. Τὸ ἐν ταῖς σχολαῖς κήρυγμα ἀρχεῖται τὴν ἡμέραν ὡραν μ. μ.

ΜΙΚΡΑ ἈΠΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Πανοσιολογ. ἀρχιμανθ. κ. Δωρόθεον Ν. Δουκάκη (περιοδεύοντα). Ἐπιστολάς σας καὶ χρήματα ἐλάβομεν εὐχάριστοῦμεν θεομῶς. Ἀπάντησιν ταχυδρομικῶς. — Κύριον Ἀλέξανδρον Ἐλ. Μουτάφη (Φρίνελι — Ἀδρμοντίου). Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Ἀπάντησιν ταχυδρομικῶς.